

Sten Nilsson vid IIASA:

Skogen behöver övervakas av en "haverikommission"

Vi behöver omedelbart en kraftfull satsning på den svenska skogsnäringen. Annars kan hela näringen stå inför en katastrof. Ja, frågan är så viktig att satsningen bör övervakas av en "haverikommission" direkt under statsministerns ledning! Det sade professor Sten Nilsson vid en skogs-konferens.

Sten Nilsson är sedan många år verksam vid IIASA i Wien. Det är ett internationellt institut som arbetar med globala utvecklingsfrågor. Han följer den svenska skogsnäringen och den svenska skogsdebatten på distans. Det han ser gör honom allt mer bedrövad:

- De svenska virkespriserna faller och har gjort så i många år.
- Världsmarknadspriserna på våra skogsindustriprodukter faller.
- Den svenska skogsindustrins förädlingsvärde minskar, det är allt enklare varor vi producerar och exporterar. Tysklands har ca 35% högre exportvärde per ton på sina skogsindustriprodukter än vad vi har.
- Industrins satsning på forskning och utveckling minskar
- Plantageskogsbruket tar en allt större andel av världsmarknaden, samtidigt ökar

industriproduktionen i lägstkostnadsländer i Östeuropa och i Ryssland.

- Det svenska skogsklustret har förlorat viktig kompetens. Vi har ingen egen utveckling av skogsmaskiner och utrustning till skogsindustrin.
- Skogssektorn har förlorat sin förmåga att attrahera nya unga krafter
- Det enda som ökar är andelen utländskt ägande i skogsnäringen.

Uppenbar

Krisen är uppenbar, menar Sten Nilsson, men det ser man ingen debatt om i Sverige. Varför, undrar han. Kanske har de "svenska" skogsföretagen blivit så internationella att de inte är intresserade av någon speciell "svensk strategi". Eller har de blivit så börsorienterade att de inte orkar tänka långsiktigt.

Tidigare var Sverige internationellt ledande i skogsfrågor. I dag finns vi ofta inte med vid internationella konferenser och andra fora. Var finns Sverige, har ni abdikerat från skogsfrågorna? Ja, det brukar mina kollegor fråga mig på internationella konferenser. Att bara försvinna på det här sättet måste vara en dödssynd i en globaliserad näring, menar han.

Sten Nilsson har, lite på skoj, men mest på allvar, skrivit en egen skogsproposition.

En grundtes för Sten Nilsson är att den tunga råvarubaserade

Skogsindustrin är en viktig motor som behöver smörjas, menar Sten Nilsson.

industrin är viktig för Sverige: vi säger att vi lever i ett tjänstesamhället, men i verkligheten svarar den tunga råvarubaserade energiintensiva processindustrin i Sverige för en dryg tredjedel av sysselsättningen i varuproduktionen och drygt 40 procent av dess förädlingsvärde.

Den här industrin, där skogen är en viktig del, kommer även i framtiden vara en nödvändig motor om vi skall klara en hållbar tillväxt i landet, menar han.

Systemfel

Men det förstär inte politikererna. Tvärtom: Skogsnäringens stora utvecklingsfrågor handhas av fyra-fem olika departement, ingen har helhetssynen och ingen tycks "äga" skogsfrågorna. De bollas mellan departementen. Och mellan statliga myndigheter som alla bevakar sina revir. Det här hämmar skogsnäringens utveckling och det kan bara beskrivas på ett sätt: det är ett systemfel!

Vi kan inte att ha en skogspolitik som enbart är fokuserad på miljöaspekter, exemplifierar han. Nej, miljöfrågorna måste vägas mot omvärldsutveckling, mark-

nad, industri, ekonomi och samhälle. Det måste vara en helhetssyn.

Konkreta mål

I sin "proposition", som han kallar "Gemensamt ansvar för skogssektorn", sätter han upp ett antal konkreta mål för svensk skogspolitik:

- År 2030, alltså om 25 år, skall:
  - skogssektorn ha ökat sitt bidrag till landets BNP, exportvärde och handelsbalans med 50 procent.
  - den årliga uthålliga avverkningen vara 125 miljoner m³sk (den är 85 miljoner m³sk i dag)
  - skogssektorns bidrag till landets energibalans ha ökat från dagens 100 TWh till 150 TWh
  - svensk skogsindustris förädlingsvärde vara 40 procent högre än i dag
  - befolkningen i de svenska skogsbygderna ha ökat med 15 procent
  - Sverige vara ledande i de internationella skogliga processerna

Skogen måste samlas till ett departement

För att klara de här målen föreslår han att regeringen samlar alla viktiga ansvarsområdena för skogssektorn till ett enda departement. Och en enda myndighet skall ha ansvar för alla näringens frågor.

Han föreslår också att regeringen skall inrätta ett fristående institut för Strategiska Studier av Skogsnäringen. Detta skall genomföra strategiska analyser på nationell och global nivå samt utvärdera arbetet med den svenska skogspolitikerna.

"Haverikommission"

Regeringen bör dessutom omedelbart tillsätta en "Kommission för skogssektorns utveckling" med representanter för näringens alla intressenter. För att markera att skogen är livsviktig för Sveriges utveckling bör statsministern vara ordförande, menar Sten Nilsson. Han kallar det inte direkt för en haverikommission, men hans budskap var kristallklart: om vi inte snarast satsar på vår skogsnäring kommer den att haverera!

Skogsministern hade gått...

Vad tycker då vår riktiga skogsminister, Ulrica Messing, om professor Nilssons "fuskproposition"? Ja, det fick vi tyvärr aldrig veta. För när det var hans tur hade hon redan lämnat konferensen. Men en gissning är att hon inte alls delar hans mörka syn på den svenska skogen. För då skulle hon inte ha inlett konferensen med budskapet att "de övergripande målen för svensk skogspolitik ligger fast". Stämmer den tolkning- en lär vi få vänta på en offensiv politisk satsning på skog och skogsindustri.

CARL-HENRIK PALMÉR